

думку, полягає в поєднанні вільного розвитку дитини з педагогічним керівництвом вихователів. У руслі нової парадигми виховання ця проблема дійсно важлива, спірна і до кінця не вирішена сучасною педагогікою.

Досвід і теоретична спадщина педагога-патріота допомагає розвивати і примножувати прекрасні психічні якості українців, багатющі національно-культурні традиції українського народу, завжди пам'ятати, яких батьків ми діти, вірно служити Богові й Батьківщині, як заповідав Г.Г.Ващенко [1, с. 326-327].

Свій славнозвісний підручник «Виховний ідеал» професор Г.Г.Ващенко завершує словами: «Плакаючи свої кращі традиції, борючись за свою самостійну державу, українська молодь разом з тим мусить не тільки плекати загальнолюдські ідеали, а й активно боротись за них. Віримо, що ця боротьба закінчиться перемогою Правди і Добра» [4, с. 190].

Список використаної літератури

1. 20 видатних українських педагогів. Науково-методичний посібник. За редакцією А. М. Бойко, Полтавський державний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка. Полтава: «АСМІ», 2002 – 452 с.
2. Бойко А. М. Служба Богові й Батьківщині. Григорій Ващенко: Альтернатива поглядів і оцінок. Науково-методичний посібник. Полтава ІЗМН, 2001 – 428 с.
3. Ващенко Г. Вибрані педагогічні твори. Предмова О. Вишневського: Львівська організація Всеукраїнського товариства ім. Г. Ващенка – Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 1997 – 214 с.
4. Ващенко Г. Виховний ідеал: Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків. Т.1 Третє видання. Полтава: «Полтавський вісник», 1994 – 192 с.
5. Ващенко Г. Твори. Т.5: Хвороби в галузі національної пам'яті. Всеукраїнське педагогічне товариство ім. Г. Ващенка. – К.: Фада ЛТД, 2003 – 336 с.

Дарія Житло

ТЮТОРСТВО ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Tutor – у перекладі з англійської означає «домашній учитель, наставник». Це ж слово, але вже в якості дієслова перекладається як «давати уроки, наставляти». Тьютор в розумінні англійців – наставник, психолог, конфліктолог, товариш і помічник учня на шляху вибору майбутнього напрямку освіти [1, с. 63].

І. В. Конєв тлумачить тьюторство так: «Учитель-тьютор – це не предметник, це Педагог, або Вчитель, у власному значенні цього слова і з великої літери, який працює не із значенням-інформацією, а з культурною ситуацією, за якої в учня народжується знання-думка [2, с. 77].

Тьюторство, як одна із форм наставництва, виникло в перших університетах Великобританії – Оксфорді (XII ст.) і Кембриджі (XIII ст.). Головним завданням цих навчальних закладів виступала підготовка духівництва, що було в Європі практично єдиним освіченим станом і мало відношення до процесу відтворення культури [3, с. 5].

Проблематика тьюторської діяльності опрацьована у наукових працях Е. Александрова, А. М. Бойко, І. Б. Ворожцова, О. А. Зоткіна, А. В. Іванова, Т. М. Ковальова, Л. В. Нестерова, Т. П. Серкової та ін.

Тьюторство як педагогічна технологія з'явилося в Україні порівняно недавно. Проте, на думку Т. П. Серкової, сама технологія використовувалась і раніше, тільки назви були іншими: педагогічна підтримка, настановлення під час індивідуального навчання, що здійснювалися класними керівниками, психологами, соціальними педагогами [4, с. 12].

Уведення тьюторства в освітній простір підготовки педагога призводить до появи нових педагогічних працівників – тьюторів. Фактично тьюторство стає новою професі-

єю в освіті [9, с. 5]. Зростаючий інтерес до тьюторства пов'язаний із тим, що вища школа не в змозі підготувати своїх випускників до вирішення всіх тих проблем, які трапляються їм на життєвому шляху. У зв'язку з цим виникає нова задача утворень – формування у студентів універсальних способів діяльності, як способів вирішення проблем у різних сферах і видах діяльності, таких як моделювання, прогнозування, системний аналіз, проектування, дослідження і т. д.

Перетворення, що відбуваються у суспільстві України (політичні, соціально-економічні, науково-технічні та ін.) зумовлюють необхідність нового підходу до оновлення діяльності викладача на засадах тьюторства.

Розглянемо поставлене завдання в одній з головних підсистем безперервної педагогічної освіти – вузівської, поставивши за мету визначити можливості використання цього інноваційного механізму при вивченні різних навчальних предметів у вищій школі.

Динамічні зміни в суспільстві викликали зміну парадигми навчання та виховання. У сучасних умовах вона передбачає перш за все навчання самостійності, творчості, ініціативи, відповідальності, вміння прийняти правильне рішення у складних умовах. Тому педагогічний процес навчального закладу, поряд із удосконаленням навчальної діяльності.

Інноваційне навчання – це такий динамічний процес, що забезпечує включення емоційних сфер психіки того, хто навчається, активного функціонування його інтелектуальних і вольових сфер, сприяє формуванню стійкого інтересу до предмета, що веде до самоосвіти, і формуванню активної, творчої, гармонійно розвиненої особистості.

В освітній практиці тьюторство розглядаємо як професійний і турботливий супровід тих, що навчаються, в процесі становлення й розвитку індивідуальних освітніх і культурних потреб. Принцип навчання старшими учнями молодших практикувалися ще в дохристиянські часи. Вважалося, що молодші вбачають у старших не тільки вчителів, а й захисників, надійних старших товаришів, а старші демонстрували молодшим модель зразкової поведінки.

Освіта сьогодні – це передусім створення умов для розгортання природних задатків та схильностей учнів. Процес формування самовизначення учня не є стихійним процесом. Він повинен бути педагогічно організованим і забезпеченим. Це можна досягнути введенням в освітній простір школи спеціальної посади – тьютора.

Метою тьютора є надання допомоги дитині в організації індивідуальної траєкторії навчання, створення умов для становлення у неї здатності до самостійного навчання, самовизначення, самореалізація [4, с. 15].

Діяльність тьютора полягає у виконанні наступних завдань:

- забезпечення високого рейтингу учнівського колективу в навчанні;
- створення сприятливих умов для навчання та відпочинку дітей;
- уміння здійснювати індивідуальну педагогічну підтримку учнів;
- організація ефективної роботи батьківського комітету;
- підвищення загального рівня культури учнів;
- підсилювання в дітей здатності до адекватної самооцінки;
- створення сприятливого морально-психологічного клімату, здатність працювати в групах;

- створення сприятливого освітнього середовища в класних кімнатах;
- співпраця з учителями-предметниками [2, с. 77].

Можна виділити три головні завдання тьютора:

- здійснювати індивідуальну педагогічну підтримку учнів;
- надавати консультативну допомогу при побудові учнем власної індивідуальної освітньої програми та визначенні індивідуального темпу її освоєння;
- вести педагогічний супровід руху учня за індивідуальної освітньої траєкторії [10, с. 34].

Мета роботи у старшій школі якісно вирізняється від мети у молодшій. Тьютор старшокласників здійснює особистий їх супровід в освітньому просторі до профільної підготовки та профільного навчання, у ході супроводу тьютор координує різні їх напрями

ми (викладання предметних та орієнтацій них дисциплін, інформаційної роботи, чим надає школярам реальну можливість здійснення індивідуального вибору майбутнього профілю навчання і самовизначення в професійному майбутньому [5 с. 110].

На думку Ю. Л. Деражне, «тьютор у системі відкритого навчання є важливим системоутворюючим компонентом, виконуючи функції викладача, консультанта, методиста, наставника» [4, с. 13].

Спираючись на сучасні вітчизняні дослідження у сфері педагогічної діяльності тьютора, відзначимо, що в останні роки з'явилися роботи, в яких досліджується питання розширення спектра ролей викладача вищої школи. Так, у роботах Ю. К. Громико, Т. М. Ковальнової, В. І. Слободчикова, Ю. І. Турчанинової, П. Г. Щедровицького роль тьютора визнано значною та невід'ємною функцією викладача [6, с. 43].

Тьюторська діяльність може бути реалізована за допомогою технологій, найбільш відповідних природі й змісту тьюторського супроводу:

- проектної технології;
- технології роботи з порт фоліо;
- технології консультування;
- тренінгової технології;
- інформаційних технологій [10, с. 34].

На відміну від середньої школи, тьютор у вищій школі має справу не із предметними завданнями й засобами їхнього вирішення, а із завданнями по складанню підопічними планів і програм своєї роботи (навчальної, освітньої), тобто організацією дій у ресурсно-цільовому аспекті, де людині необхідно визначити галузь своєї навчальної праці і межі своїх можливостей. Важливу роль в процесі підготовки фахівців могли б відіграти кар'єрні тьютори. Це не просто кваліфіковані викладачі, які формально передають студентам певну суму знань і уявлень про майбутню діяльність в рамках своєї дисципліни в обсяг, передбачений програмою, а зацікавлені у їхньому розвитку фахівці-наставники, що мають авторитет у певній сфері та реалізують власні проекти.

Позиція тьютора у навчально-виховному процесі прямо пропорційна засадам особистісно зорієнтованої педагогіки. Серед різноманітних нових педагогічних технологій в системі освіти, які спрямовані на реалізацію особистісно зорієнтованого підходу є проектна методика навчання. Завдяки останній відбувається перебудова навчального процесу відповідно до особистості учня, його потреб та інтересів [7, с. 4].

Зростає увага вчених до досвіду використання модульного навчання у вищій школі, про що свідчить аналіз сучасної психолого-педагогічної літератури.

Сьогодні в Україні технологія тьюторства розвивається як один із складників кредитно-модульної системи навчання в закладах освіти III-IV рівнів акредитації. Тьюторство поширюється завдяки впровадженню різних видів самостійної та індивідуальної роботи студентів вищих шкіл. У процесі своєї роботи тьютор несе відповідальність як за рівень знань кожного вихованця, так і за формування його як повноцінної особистості в суспільстві. Тьюторство має ґрунтуватися на рівноправ'ї наставника і вихованця, яке є основою для суб'єкт-суб'єктних навчально-виховних відносин, що сприяють для всебічного і гармонійного розвитку особистості учня.

Отже, важливою рисою модульно-тьюторського навчання є характер взаємодії тих, хто бере участь у педагогічному процесі. Тільки разом вони зможуть проаналізувати складні питання, взаємно перевіряючи засвоєні знання [8, с. 152].

Таким чином, можна зробити висновок, що сучасна система освіти зазнає якісних змін і потребує інноваційних технологій навчання. Однією з них є тьюторство як механізм підвищення результативності навчання і виховання.

Список використаної літератури

1. Васильева Е. Н. Тьюторство как механизм непрерывного профессионального образования педагога / Е. Н. Васильева // Стандарты и мониторинг образования. - 2006. - № 6. - С. 63-69.
2. Вишнякова Л. М. Проектная технология как инструмент развития творческих способностей и формирования личностных качеств ученика [Текст] / Л. М. Вишнякова // Начальная школа : плюс до и после. - 2008. - № 9. - С. 76-77.

3. Громовий В. Індивідуальний педагогічний супровід учнів [електронний ресурс] / В. Громовий // <http://osvita.ua/school/upbring/1240/?list=0/>. – 26 жовтня 2012 року, 17:31.
4. Громовий В. Класний керівник? Куратор? Тьютор – Вихователь! / В. Громовий // Завуч. – 2008. – № 23-24. – С. 5-19.
5. Иванов А. В. Роль тьютора в процессе индивидуального образования ученика / А. В. Иванов // Шкільні технології. – 2009. – № 6. – С. 109-116.
6. Наука і методика : збірник науково-методичних праць / [за ред. А. Ф. Гойсук та ін.]. – К. : Аграрна освіта, 2006. – Вип. 8. – 152 с.
7. Серкова Т. П. Тьюторство в процесі навчання / Т. П. Серкова // Хімія в школі. – 2010. – № 2. – С. 2-5.
8. Тьюторское сопровождение в старшей школе // Завуч. – 2010. – Січ. (№ 3). – С. 4-7.
9. Тьюторство. Тольяттинская академия управления [електронний ресурс] // http://www.taom.ru/main/ped_tutors.php/. – 1 листопада 2012 року, 20:25.
10. Яковлев С. В. Тьютор как субъект воспитания ценностных оснований личности школьников [Текст] / С. В. Яковлев // Педагогическое образование и наука. – 2008. – № 7. – С. 33-36.

Владислав Рудаков

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ

Проблема інноваційних педагогічних технологій є однією з найбільш актуальних у системі сучасної освіти.

Знання та використання основ педагогічної інновації забезпечує більш високу якість діяльності будь-якої соціально-педагогічної системи, у тому числі ВНЗ, що робить цю систему більш конкурентноздатною в умовах ринку та політичної й економічної трансформації суспільства.

Значущість проблеми, що розглядається, акцентується у багатьох дослідженнях сучасних науковців – педагогів, психологів, методистів (В. Безпалько, Л. Загрекова, М. Кларін, Ф. Янушкевич, С. Сисоева, В. Стрельников, О. Падалко, О. Кияшко та ін.).

Векторна спрямованість вирішення цієї проблеми достатньо обґрунтована. Перехід освіти на державні стандарти, зміна парадигми від традиційної до особистісно орієнтованої вимагають від вищої педагогічної школи досконалої підготовки майбутніх учителів, становлення їх як професіоналів, здатних до творчої праці, моделювання та проектування дидактичного процесу, володіючих різними технологіями викладання дисциплін за фахом.

Актуальність і доцільність проблеми зумовили потребу визначення сутності інноваційних педагогічних технологій та обґрунтування доцільності їх практичного застосування у навчальному процесі ВНЗ.

Як свідчить довідкова література, у перекладі з грецької мови "інновація" означає оновлення, новина, зміна. Використання цього поняття відомо з XIX століття в техніці, при введенні деяких елементів однієї галузі в іншу.

Інновацією в освіті позначають процес створення, поширення й використання нових засобів (нововведень) для розв'язання тих педагогічних проблем, які досі вирішувались по-іншому. Акцентуємо увагу на тому, що визначення цього поняття не є єдиним. У науково-педагогічній літературі освітні інновації визначають як „результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різноманітних педагогічних проблем” [2, с. 87]; „актуальні, значущі й системні новоутворення, які виникають на основі різноманітних ініціатив і нововведень, що стають перспективними для еволюції освіти і позитивно впливають на її розвиток” [1, с. 21]; „продукти інноваційної освітньої діяльності, які характеризуються процесами створення, розповсюдження та використання нового засобу (новизни, нововведення) в галузі педагогіки та наукових досліджень” [3, с. 497] та ін.

У процесі аналізу науково-педагогічної літератури було встановлено, що існує понад триста визначень поняття «інноваційна педагогічна технологія». Різні за формулю-